

Çocuklara Karşı İşlenen Cinsel Suçlara Verilen Cezalar ve Beklenen Toplumsal Adalet

Legal Penalties Imposed on the Sexual Crimes Against Minors and The Expected Social Justice

Hasan Hüseyin AYGÜL*
Alara Fulya ŞENSOY**

Öz

Türkiye'deki adalet sisteminin etkinliği ve işlevselliği uzun yıllardır tartışılmaktadır. Özellikle kadına ve çocuğa karşı olan şiddet eylemleri ve cinsel istismar vakaları diğer yandan hırsızlık, dolandırıcılık ve terörizm gibi konuların kamuoyunun gündeminden düşmemesi mekanizmanın sorgulanmasını da beraberinde getirmektedir. Üstelik bu olayların faillerine verilen cezaların toplumun ceza beklentisinin uzağında kaldığı gözlenmektedir. Bu bağlamda bu araştırmada çocuğun cinsel dokunulmazlığına karşı işlenen suçlara ilişkin yaptırımlar (cezalar) toplumsal adalet beklentisi ekseninde ele alınmıştır. Buna göre Yargıtay onayı almış sekiz dava üzerinden mevcut adalet sisteminin vermiş olduğu kararlar; yani biçimsel hukuk süreci ile bireylerin adalet beklentilerinin ne kadar kesiştiği veya farklılaştığının tespit edilmesi amaçlanmış buradan hareketle de toplumun ceza vermesindeki nedenler ortaya koyulmuştur. Araştırma, Antalya ilinde "tabakalı basit tesadüfi örneklem" metoduyla belirlen, sosyo-ekonomik düzey bakımından farklı üç mahallede, toplam 381 katılımcıyla gerçekleştirilmiştir. Elde edilen istatistiki verilerin yüzde ve frekans dağılımları verilmiş ayrıca değişkenler arasındaki ilişkiyi ölçmek amacıyla ki-kare testi uygulanmıştır. Sonuç olarak çocuk cinsel istismarına yönelik suçlar kapsamında Türk Ceza Kanunu'nda yer almayan idam, kastrasyon, ifşa etme gibi cezaların katılımcılar tarafından talep edildiği; mahkemelerin faile/faillere vermiş olduğu kararlardaki cezai indirimlerin ise katılımcılar tarafından kabul görmediği tespit edilmiştir. Ayrıca katılımcıların faile/faillere vermek istedikleri cezaların sosyo-demografik değişkenlere göre farklılaşmadığı ve katılımcıların çocuğa karşı işlenen cinsel suçlar hakkında yeterli bilgi düzeyleri olmadığı saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Adalet, çocuk, cinsel istismar, şiddet, ceza.

Abstract

The effectiveness and functionality of the justice system in Turkey has been discussed for many years. Violent acts, especially against women and children, and issues like robbery, fraud, and terrorism on the other hand, are not falling from the public agenda and they bring along the questioning of the mechanism itself. Moreover, it is observed that penalties imposed on the offenders are far from the society's expectation. In this context, this paper handles law enforcements (penalties) related to the crimes against the sexual inviolability of minors within the axis of society's expectation of justice. Accordingly, this study aims to determine whether the decisions made by the existing justice system are the formal legal processes that are intersecting with or differentiating from the individual expectations of justice through an analysis of the participants' reflections on the decisions of eight cases approved by the Supreme Court of Appeals. By doing so, the research puts forward the causes for the society's punishment behavior. The research was conducted in three neighbourhoods of Antalya which have different socioeconomic levels, with 381 participants, who were defined through the "stratified simple random sample" method. Percentage and frequency distributions of the obtained statistical data were given and chi-square test was applied in order to measure the relation between the variables. As a consequence, it is determined that participants demand punishments in form of death penalty, castration and disclosure for the criminal conducts within the scope of child sexual abuse which are not present in the existing Turkish Criminal Code; that the criminal discounts applied by the courts for perpetrator(s) do not gain acceptance from the participants. Furthermore, it is registered that penalties to be deemed suitable by participants for the perpetrator(s) do not differ according to the socio-demographic variables and the participants do not have sufficient knowledge about the sexual crimes committed against children.

Keywords: Justice, children, sexual abuse, violence, punishment.

* Dr. Öğr. Üy., Akdeniz Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü, hasanhuseyinaygul@akdeniz.edu.tr.

** Yüksek Lisans Öğrencisi, Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji ABD, alarafulya@gmail.com.

Giriş

Toplumsal hacim genişledikçe ve farklılaşma düzeyleri belirgin hale geldikçe bir arada yaşamın zorluğu da artmaktadır. Modern bir dünyada yaşamak ise söz konusu zorluklara birtakım riskleri de eklemektedir. Belirsizlikler, ikilemler, dengesizlikler, sapmalar vb. gündelik yaşamın sıradan bir durumu haline gelmektedir. Oysa kişiler istikrarlı ve güvenli bir dünyada yaşamak isterler. Bu nedenle “uyum”, “denge”, “düzen” gibi idealler toplumsal sistemlerin varoluş amaçlarıdır. Ancak günümüzde bireyi ve yaşamı tehdit eden birçok farklı türden risk bulunmaktadır. Oysa riskleri, belirsizlikleri telafi edici mekanizmaların varlığı bile insanoğlunu huzurlu ve güvende hissettirmemektedir.

Toplumsal düzenin işleyişine ve bireyin dünyasına olumsuz bir etkisi olması bakımından suç ve suçluluk olgusunu örnek olarak ele alabiliriz. Güvenlik ve adalet mekanizmalarının varlığına rağmen suça yönelik farklı türden vakaların toplum tarafından varlığının bilinmesi, toplumsal yapıdaki birtakım riskleri, belirsizlikleri ve sapmaları daha görünür kılmaktadır. Bu noktada güvenlik ve adalet mekanizmalarının suçun önlenmesinden failin cezalandırılmasına hatta mağdurun mağduriyetinin telafi edilmesine kadar olan farklı süreçlerde, bireye istikrarlı ve güvenli bir dünyada yaşadığı hissini ya da tatminini vermesi gerekmektedir. Bu husus bizi hukuk ve adalet olgusuna götürmektedir. Hukuk toplumsal bir olgu olarak sosyal düzenin temelini ifade etmektedir. Adalet ise bir toplumsal düzenin yaratılmasında hukukun özünü ve amacını belirler. Bu bağlamda adalet; doğruluk, hakkaniyet, uyum, denge, barış gibi birçok kavramı içermektedir (Çeçen, 1975, s. 74-96). Bu noktada norm ve reel arasında kabul edilebilir bir mesafenin olması gerekmektedir. Örneğin toplumun adalet beklentisi ile mevcut adalet düzeni arasındaki mesafe kabul edilebilir sınırları aştığında toplumsal patolojilerin artması söz konusu olabilmektedir. Diğer bir deyişle eşitsizliğin, adaletsizliğin kol gezdiği bir toplumsal düzende eğer mevcut adalet sistemi (norm) toplumsal beklentileri (reel) karşılamıyorsa suç ve sapma oranlarının artması doğal bir sonuç olabilir.

Hukuk normları herkes için bağlayıcı genel ve nesnel bir niteliğe sahiptir ancak toplumda doğru hukukun ve adaletli davranışın ne olduğu bir sorundur. Toplumun değer yargıları, eğilimleri, çıkarları, gereksinimleri gibi koşullara ve durumlara bağlı olarak hukukun da öznel ve özel bir yönü bulunmaktadır. Üstelik toplumsal değişime de bağlı olarak iktidara sahip olan toplumsal gücün etik yargıları ve değerleri de hukuk düzenini biçimlendirebilmektedir. Kısacası toplumsal yapı ile birlikte hukuksal yapı da değişmek zorundadır. Hukukun esnek ve görelî yapısı hukuku uygulamakla yetkili kişiler ve yargıçlar açısından da geçerlidir. Somut olaylarda karar verilirken veya hukuk kararları uygulanırken, karar vericinin ister istemez kendi öznel değer yargıları da karar üzerinde etkili olabilmektedir (Çeçen, 1993, s. 161-163). İşlenen suçun kime karşı işlendiği, suçun muhatabının devlet mi yoksa mağdur mu olduğu, işlenen suça karşılık olarak nasıl bir ceza verileceği, bu anlamda genel ve nesnel düzeyde olduğu kadar öznel ve özel değerlendirmeleri de mümkün kılmaktadır. Bu noktada “Adalet nedir?” sorusu kadar önemli olan bir diğer husus “Adaletten beklentimiz nedir?” sorusudur. Güç ve iktidar ilişkilerine, servet ve gelir durumuna, cinsiyet ya da etnik kökene göre değişen bir “adalet” sisteminin söz konusu olduğu bir ülkede, istikrarlı bir sosyal düzenin inşasının mümkün olmadığını öngörebiliriz. Üstelik söz konusu durumları, bireyin biyografik yaşamında bizzat tecrübe etmesi de gerekli değildir. Öyle ki birtakım “adaletsiz” uygulamaların kamuoyuna yansması, toplumun adalet algısını/beklentisini sarsabilmektedir.

Son yıllarda cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlar kapsamında değerlendirilen vakalar, sosyal medya başta olmak üzere diğer kitle iletişim araçlarının etkinliği ile birlikte daha görünür hale gelmektedir. Farkındalığın ve tepkiselliğin artmasına neden olan durum ise işlenen cinsel suçların fail/faillerine yönelik olarak verilen cezaların da gündem oluşturmasıdır. Çalışma söz konusu toplumsal refleksi dikkate alarak çocuğun cinsel

dokunulmazlığına karşı işlenen suçun failine/faillerine verilen cezalar ile toplumun adalet beklentisinin ne derece örtüşüp örtüşmediğini tespit etme amacını taşımaktadır.

Çocuk Cinsel İstismarı: Failer ve Mağdurların Görünümü

“Çocuğun cinsel istismarı fiziksel, duygusal, sosyal ve hukuksal boyutları olan, mağdurlar üzerinde kısa ve uzun dönemde yıkıcı etkilere sahip ciddi bir toplumsal sorundur” (Dönmez vd., 2014, s. 44). Çocuk cinsel istismarı, dünyanın her yerinde çocukların karşı karşıya kalabildiği ve çocuklar üzerinde ağır etkiler bırakan olumsuz bir durumdur (Çalışkan ve Sağlam, 2015, s. 6). Dünya genelinde her iki dakikada bir, 1 çocuk cinsel istismara uğramaktadır. 17 yaşından küçük her 3 kız çocuğundan biri ve 17 yaşından küçük her 6 erkek çocuğundan biri cinsel istismara maruz kalmaktadır. İstismara uğrayan çocukların %48’nin erkek, %52’sinin ise kız çocuğu olduğu görülmektedir (Child Abuse, 2016). ABD’de yayınlanmış bir diğer rapora göre 2014 yılında tüm eyaletler genelinde 58.105 çocuk, cinsel istismara maruz kalmıştır (Child Maltreatment, 2014).

Türkiye İstatistik Kurumu’nun verilerine göre güvenlik birimlerine getirilen suç mağduru çocukların %10’u “cinsel suç” mağdurdur. Cinsel suç mağduru çocukların 1.478’i erkek, 11.211’i kız çocuğu olmak üzere toplam mağdur sayısı 12.689’dur. Cinsel suçlara maruz kalan çocukların %59.45’ini 15-17 yaş grubu, %22.88’ini 12-14 yaş grubu, %17.57’sini ise 11 yaş ve altındakiler oluşturmaktadır (TÜİK, 2015).

Literatürde “çocuğun cinsel istismarı, yetişkinlerin çocuk ya da ergeni cinsel arzu gereksinimlerini karşılamak için güç kullanarak, tehdit ya da kandırma yolu ile kullanması olarak tanımlanmaktadır. Cinsel istismar; temas içermeyen cinsel istismar, cinsel dokunma, interfemoral ilişki, cinsel penetrasyon ve cinsel sömürü şekillerinde olabilir” (Aktepe, 2009, s. 95). Burada özellikle belirtilmesi gereken bir diğer nokta tanım yapılırken cinsel organlara dokunulmasından, çocuğun pornografik öge olarak kullanılmasına ve cinsel organ ya da cisim sokmak suretiyle penetrasyonun gerçekleşmiş olmasına kadar birçok davranışın bu kapsamda ele alındığı ve cinsel istismar olaylarında çocuğun kandırılmak ya da şiddet yoluyla bu olaya maruz kalmasının herhangi bir öneminin olmadığıdır (Ovayolu vd., 2007, s. 15-21).

Çocuk cinsel istismarında bulunan kişiler genel olarak üç kategoride toplanmaktadır: aile, tanıdık ve yabancı. Çocuk cinsel istismarında 1970’li yıllara kadar hâkim olan stereotipinin aksine, genellikle istismarın bilinen kişiler tarafından gerçekleştirildiği çeşitli çalışmalar tarafından ortaya koyulmuştur. Yetişkinlere dönük retrospektif araştırmalarda, suçluların %10-30’undan fazlasının yabancı, geriye kalanların ise aile üyeleri ve/veya tanıdık oldukları görülmektedir (Finkelhor, 1994, s. 46). Scully’nin (1994, s. 108) tutuklu tecavüzcü erkekler üzerine yapmış olduğu çalışma verilerine göre; failerin dengesiz ve şiddet barındıran evlerde büyümüş, babalarıyla olan ilişkileri zayıf ve kötü muamele görmüş, hepsi için olmasa da failin çocukluk döneminde cinsel tacize uğramış, hayatlarının belli bir döneminde alkol, uyuşturucu gibi maddeler kullanmış kişiler oldukları tespit edilmiştir. Daha detaylı bir tipoloji yapacak olursak cinsel istismar suçunu işleyenler genellikle; pasif, olgunlaşmamış ve güven duygusundan yoksun olan kişilerdir. Bu bireyler aynı yaş grubundaki karşı cins ile ya da cinsel yönden deneyimli bir kadın ile ilişki kurmaktan korkarlar. Bunun sebebi kendisinden yaşça büyük ya da deneyimli kadın tarafından küçük düşürüleceği korkusudur. Failer genellikle erkektir ve eylemi gerçekleştirme tipleri de değişiklik göstermektedir. Buna göre dört farklı fail tipinden söz edilebilir: Bunlardan birincisi olan “sabitlemiş tip”in çocuklara olan cinsel yönden ilgisi genellikle gençlik döneminde başlar. Yaşına uygun cinsel ilişkiler kuramaz ve kendini değersiz hisseder. Sıklıkla planlı hareket eder. “Yedekçi fail tipi”nde çocuklara olan cinsel ilgi yetişkinlik döneminde ortaya çıkar. Alkol ve uyuşturucu kullanımı bu durumun ortaya çıkmasında tetikleyici olabilir. Bu tipler daha çok yetişkin partner bulamadıklarında çocuğa yönelirler. “Sosyopatik fail tipi”ne bakıldığında fail genel olarak

saldırgan ve sadist eğilimler gösterir. Mağdura acıma duyguları yoktur, aşağılamayı, hâkim olmayı, kullanmayı ve cinsel ilgilerini acımasızca gerçekleştirmeyi isterler. “Maceracı fail tipi”nde ise failer değişikliği ve yeniliği severler. Bu deneme merakı onları çocuğa doğru yönlendirir (Demirbaş, 2010, s. 210-219).

Türkiye’de gerçekleştirilen çeşitli saha çalışmaları da söz konusu bulguları destekler nitelikte sonuçlar ortaya koymaktadır. Örneğin, İnönü Üniversitesi Çocuk Ruh Sağlığı ve Hastalıkları polikliniğine adli değerlendirme için yönlendirilen cinsel istismar mağduru çocuk ve ergenler örnekleminde gerçekleştirilen bir çalışmada cinsel istismarı gerçekleştiren suçluların %57,7’sinin tanındık, %7,4’ün ise aile içinden olduğu saptanmıştır. Ayrıca en sık bildirilen istismar tipinin kadınlarda %42.7 ile bedene cinsel amaçlı dokunma, erkeklerde ise %50 ile anal penetrasyon olduğu tespit edilmiştir (Dönmez vd., 2014, s. 45). Bir başka çalışmada ise cinsel istismarda bulunanların en sık kullandıkları zorlama yöntemin çocuklara bir şey gösterme (%56,9) olduğu ayrıca cinsel istismar eylemi sırasında fiziksel güç kullanma oranının da %76,7 olduğu saptanmıştır. Aynı çalışmada, cinsel istismarda bulunanların %78’inin mağdur olan çocuk ve ergenin aile üyelerinden veya tanındık kimselerden oluştuğu ve %53.88’inde madde ve/veya alkol kullanımı olduğu tespit edilmiştir (Erdoğan vd., 2001, s. 58, 59). Çocukların daha çok yakın çevresinden istismara uğradığına dair veriler sunan diğer bir çalışmada ise 2009-2010 yılları arasında Ege Üniversitesi Çocuk Koruma Birimine gelen vakalar incelenmiştir. Bu çalışmanın verilerine göre çocuk istismarı tanısı alan yaşları 1-17 yaş arasında değişen 46’sı (%51,7) kız, 48’i (%48,3) erkek toplam 89 çocuğun %49’u cinsel, %25’i fiziksel, %11’i duygusal istismara ve % 14’ü ise ihmale maruz kalmıştır. Fiziksel istismar kız ve erkek cinsiyette eşit sıklıkta iken cinsel istismar olgularının çoğunluğunu (%56,8) kız çocukları oluşturmaktadır. Elde edilen diğer verilere göre istismarcıların %31.5’i çocuğa yabancı kişiler olup, kalan %68.5’i ise çocuğun yakın tanıdığı kişiler olduğu tespit edilmiştir (Koç vd., 2012, s.119-123). Bir diğer çalışmada cinsel istismara maruz kalan çocukların büyük bir çoğunluğunu kız çocukların oluşturduğu saptanmıştır. İstismara maruz kalan çocuklarda, özellikle zihinsel engeli olanların genel toplama göre 4-10 kat arasında istismara daha açık olduğu da görülmüştür. Bu durumun sebepleri söz konusu çocukların bakım veren otorite figürüne karşı duydukları güven, korku, sosyal-duygusal güvensizlik ve cinsellik hakkındaki bilgisizlik olarak ifade edilebilir (Şahin ve Taşar 2012, s. 161).

İlgili literatür kapsamında gerçekleştirilen çalışmalar derece farklılıklarıyla benzer sonuçları ortaya koymaktadır. Cinsel suç mağdurlarının sosyo-demografik özellikleri ile cinsel suç faillerinin karakteristik özellikleri, benzer şekilde cinsel istismara neden olan etkenler büyük ölçüde kesişmektedir. Diğer yandan çeşitli kurum ve kuruluşlar tarafından ortaya koyulan istatistikler gerçekliğin sadece görünen yüzüdür. İstismara ve ihmale maruz kalan çocukların durumlarının ortaya çıkması, durumlarını aile bireylerine ya da güvenlik birimlerine bildirmeleri oldukça güç olmaktadır. Cinsel istismarın özellikle toplumdaki namus anlayışı ile ilişkilendirilmesi durumun dile getirilmesini ve ortaya çıkmasını zorlaştırmaktadır. Bunun yanı sıra mağdurun olay gerçekleştiği zamandaki yaşı, bilişsel algı düzeyi, tehdit altında olup olmaması, failin mağdura olan yakınlık düzeyi, mağdurun kendisini durumdan dolayı suçlu hissetmesi ve büyüklerin tepkilerinden korkması ayrıca olayı anlattıklarında kendilerine inanılmayacağına dair düşünceler sebebiyle istismarı saklayabilmektedirler. Özellikle cinsel istismara uğramış erkek çocuklarına bakıldığında kız çocuklarında görülen namus algısı yerine, istismara karşı koyamadığı için kendini suçlama, erkekliğinin zedelendiği fikri, olayın duyulması durumunda ileride toplum içerisinde etiketlenme ve dışlanma yaşayacağına dair düşünceler olayı saklamasında oldukça etkilidir (Küçükkaraca ve Albayrak, 2016, s. 93).

Cinsel Suç Faillerine Yönelik Cezai Uygulama Örnekleri

Konunun diğer bir boyutu ise cinsel suç failine/faillerine yönelik uygulanan cezai tedbirler ile ilgilidir. Bu kapsamda ülkeler arasında ciddi uygulama farklılıkları bulunmaktadır: ABD Federal Ceza Kanunu 2241. ve 2243. maddeleri gereğince mağdurun 12 yaşından küçük ve penetrasyonun gerçekleşmiş olması durumunda faile 30 yıl/müebbet hapis cezası; mağdurun 12-16 yaş arasında ve penetrasyonun gerçekleşmiş olması durumunda ise faile 15 yıl hapis cezası uygulanmaktadır. Mağdurun 18 yaşından küçük ve eylemin sadece dokunma boyutunda olması durumunda faile 12 yıl hapis cezasına ek olarak 10 bin dolar para cezası verilmektedir. İngiltere’de ise 2003 tarihli Cinsel Suçlar Kanunu’nun 5, 6 ve 7. maddeleri gereğince 16 yaşından küçük çocuklarda penetrasyonun gerçekleşmesi durumunda faile müebbet hapis cezası; eylemin dokunma boyutunda olması durumunda ise 6 ay-14 yıl arası hapis cezası uygulanmaktadır. Almanya’daki Ceza Kanunu’nun 176. maddesi gereğince mağdurun 14 yaş altında ve penetrasyonun gerçekleşmiş olması durumunda faile 6 ay-10 yıl arası hapis cezası; 14-16 yaş çocuklarda penetrasyonun gerçekleşmiş olması durumunda 5 yıl hapis cezası veya para cezası; 16-18 yaş çocuklarda 3 yıl hapis cezası veya para cezası uygulanmaktadır. Eylem dokunma boyutunda kalmışsa faile 3 ay-5 yıl arası hapis ya da para cezası verilmektedir (Özkara vd., 2011).

Türkiye’deki durum ise şu şekildedir: 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nun “Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar” adlı altıncı bölümü; cinsel saldırı (md. 102), çocukların cinsel istismarı (md. 103), reşit olmayanla cinsel ilişki (md. 104) ve cinsel taciz (md. 105) suçlarını kapsamaktadır. 18 Haziran 2014 tarihli 6545 sayılı kanun değişikliği ile birlikte (md. 59) 5237 sayılı Kanunun 103. maddesi değiştirilmiştir. Buna göre “103-(1) Çocuğu cinsel yönden istismar eden kişi, 8 yıldan 15 yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Cinsel istismarın sarkıntılık düzeyinde kalması halinde 3 yıldan 8 yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. (Ek cümle: 24 Kasım 2016-6763/13. md.). Mağdurun 12 yaşını tamamlamamış olması halinde verilecek ceza, istismar durumunda 10 yıldan, sarkıntılık durumunda 5 yıldan az olamaz. Sarkıntılık düzeyinde kalmış suçun failinin çocuk olması halinde soruşturma ve kovuşturma yapılması mağdurun, velisinin veya vasisinin şikâyetine bağlıdır. Cinsel istismar deyiminden; a) 15 yaşını tamamlamamış veya tamamlamış olmakla birlikte filin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği gelişmemiş olan çocuklara karşı gerçekleştirilen her türlü cinsel davranış, b) Diğer çocuklara karşı sadece cebir, tehdit, hile veya iradeyi etkileyen başka bir nedene dayalı olarak gerçekleştirilen cinsel davranışlar anlaşılır. 103- (2) (Yeniden düzenleme: 24 Kasım 2016-6763/13. md.). Cinsel istismarın vücuda organ veya sair bir cisim sokulması suretiyle gerçekleştirilmesi durumunda, 16 yıldan aşağı olmamak üzere hapis cezasına hükmolunur. Mağdurun 12 yaşını tamamlamış olması halinde verilecek ceza 18 yıldan az olamaz. 103- (3) Suçun, a) birden fazla kişi tarafından birlikte, b) insanların toplu olarak bir arada yaşama zorunluluğunda bulunduğu ortamların sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle, c) üçüncü derece dâhil kan veya kayın hısımlığı ilişkisi içinde bulunan bir kişiye karşı ya da üvey baba, üvey ana, üvey kardeş veya evlat edinen tarafından, d) vasi, eğitici, öğrenci, bakıcı, koruyucu aile veya sağlık hizmeti veren ya da koruma, bakım veya gözetim yükümlülüğü bulunan kişiler tarafından, e) kamu görevinin veya hizmet ilişkisinin sağladığı nüfuzu kötüye kullanmak suretiyle işlenmesi halinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır. 103-(4) Cinsel istismarın... silah kullanmak suretiyle gerçekleştirilmesi halinde yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır. 103-(5) Cinsel istismar için başvuru olan cebir ve şiddetin kasten yaralama suçunun ağır neticelerine neden olması halinde, ayrıca kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır. 103-(6) Suç sonucunda mağdurun bitkisel hayata girmesi veya ölümü halinde ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükmolunur. 104-(1) Cebir, tehdit ve hile olmaksızın, 15 yaşını bitirmiş olan çocukla cinsel ilişkide bulunan kişi, şikâyet üzerine 2 yıldan 5 yıla kadar hapis cezasına

hükmolunur. 104- (2) (İptal: Ana. Mah.nin 23 Kasım 2005 tarihli ve E: 2005/103, K:2005/89 sayılı kararı ile; Yeniden düzenleme: 18 Haziran 2016-6545/60. md.) Suçun mağdur ile arasında evlenme yasağı bulunan kişi tarafından işlenmesi halinde, şikâyet aranmaksızın 10 yıldan 15 yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. 104-(3) (Ek: 18 Haziran 2014-6545/60 md.) Suçun, evlat edineceği çocuğun evlat edinme öncesi bakımını üstlenen veya koruyucu aile ilişkisi çerçevesinde koruma, bakım ve gözetim yükümlülüğü bulunan kişi tarafından işlenmesi halinde, şikâyet aranmaksızın ikinci fıkraya göre cezaya hükmolunur (www.mevzuat.gov.tr).

İlgili Kanun erginler yönünden “cinsel saldırı”, çocuklar açısından ise “cinsel istismar” ifadesini kullanmaktadır (Toroslu, 2015). Diğer yandan suçu oluşturan fiil tanımlanırken “cinsel davranışlar” denilmektedir. Cinsel davranışlar hem sarkıntılık hem de ırza tasaddi fillerini ifade etmektedir (Hafizoğulları ve Özen, 2015, s. 159). Çocukların cinsel istismarı suçu, mağdurun yok sayılması veya ortadan kalkması hali hariç, diğer unsurlar bakımından 102. maddede ifade edilen cinsel saldırı suçlarının aynısıdır. Ayrıca “cinsel istismar” suçunun cezası “cinsel saldırı” suçunun cezasından daha ağırdır. Suçun maddi konusu veya mağduru 15 yaşını tamamlamış ya da tamamlamamış olsa bile fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği gelişmemiş olan çocuklardır. “Reşit olmayanla cinsel ilişki” kapsamında ise çocuğun rıza gösterdiği cinsel ilişki suç sayılmış ancak cezası daha hafif tutulmuştur. Ayrıca suçun basit hali “şikâyet üzerine” cezalandırılmaktadır. Suçun failinin ya da mağdurunun kim olduğuna dair de bir belirsizlik vardır (Hafizoğulları ve Özen, 2015; Artuk vd., 2015; Özbek vd., 2015).

Ülkelerin uygulamış olduğu cezai tedbirlere bakıldığında en ağır yaptırımların Amerika Birleşik Devletleri ve İngiltere’de olduğu görülmektedir. Türkiye’de Türk Ceza Kanunu nezdinde yüksek olan cezaların mahkemelerce alt sınırdan verilmesi ve failere çeşitli indirimlerin (iyi hal indirimi, saygın tutum, rıza ya da suçun itirafı) uygulanması sebebiyle verilen cezalar diğer ülkelere kıyasla düşük kalmaktadır.

Son yıllarda “idam”, “hadım/kastrasyon” ve “suçlunun ifşa edilmesi” gibi Türk Ceza Kanunu’nda yer almayan ancak toplum tarafından talep edilen cezalar dile getirilmektedir. Günümüzde belirli ülkelerde cinsel suç faillerine uygulanan bir ceza türü olarak kastrasyon uygulamasını görmekteyiz. Cinsel suçlar kapsamında cerrahi kastrasyon uygulamaları ilk olarak 1892 yılında İsviçre’de uygulanmıştır. Bunun ardından Hollanda 1930 yılından 1969 yılına kadar 400 cinsel suç faili üzerinde, Almanya 1933’den 1945 yılına kadar 3000’den fazla cinsel suç faili üzerinde cerrahi kastrasyon işlemini uygulamıştır. Bunlara ek olarak Norveç, Danimarka, İsveç, Finlandiya, İzlanda, Litvanya ve Çek Cumhuriyeti’nde de kastrasyon cezası bulunmaktadır. Cinsel suç faillerine yönelik uygulanmış bir diğer ceza türü “kimyasal kastrasyon”dur. ABD’nin Kaliforniya, Massachusetts, New Jersey, Arizona, Kolorado eyaletlerinde uygulanmasının yanı sıra Kanada ve Danimarka’da kimyasal kastrasyon cezası bulunmaktadır. İngiltere’de ise suçlunun talebi olursa kimyasal kastrasyon cezası uygulanabilmektedir. Katolik ülkelerde ise kimyasal kastrasyon cezasına karşı çıkılmaktadır. Buna rağmen son yıllarda kimyasal kastrasyon tartışmaları Avrupa kamuoyunu da meşgul etmektedir (Akbaba, 2009).

Cinsel suçlar kapsamında faillere yönelik uygulanmış ve günümüzde bazı ülkelerde uygulanmaya devam eden bir diğer ceza türü de idamdır. Türkiye’de idam cezası 1984’ten beri uygulanmamakta, 2004’ten beri hukuk sisteminde mevcut bulunmamaktadır. İdam cezası; Suudi Arabistan, İran, Kuveyt, Ürdün, Katar, Umman, Birleşik Arap Emirlikleri ve Libya gibi çeşitli İslam ülkelerinde uygulanmakta ayrıca medya aracılığıyla canlı olarak ülke genelinde izlenmesi de sağlanmaktadır. Bu uygulamanın yapılmasındaki amaç cezanın korkutma, önleme ve caydırma fonksiyonlarını yerine getirmesidir (Köroğlu, 2011, s. 233). İslam Ülkelerinin yanı sıra Amerika Birleşik Devletleri’nin bazı eyaletlerinde, Çin ve

Japonya’da da belli suçlar çerçevesinde ölüm cezası halen uygulamaktadır (Gören, 2006, s. 76).

Cinsel suç faillerine yönelik olarak tartışılan bir diğer uygulama “ifşa etme” (teşhir) yöntemidir. Daha önce bir cinsel suç eyleminde bulunmuş bireyin adli sicil bilgilerinin kamuoyuna açılması ve nihayetinde suçun önlenmesi, kontrolü ve tekrür etmesini engellemek amacıyla bu yöntem uygulanmaktadır. İfşa etme tartışması ilk olarak ABD’nin New Jersey eyaletinde yaşayan Megan Kanka (7 yaş) adındaki kız çocuğunun, daha önce de çocuklara karşı işlediği cinsel suçlar yüzünden hüküm giymiş olan komşuları J. T. tarafından kandırılmak suretiyle cinsel istismara uğraması ve öldürülmesi sonucu gündeme gelmiştir. Bu durum üzerine Kanka’nın ailesi tarafından, cinsel suç faillerinin bilgilerinin kamuoyuna açılması konusunda bir dilekçe hazırlanmış ve imzaya açılmıştır. Kısa bir süre sonra Megan Kanunu’na ilişkin teklif yasa haline gelmiştir (Dursun, 2004, s. 235-240). Megan Kanunu’nun New Jersey’de yasalaşması üzerine Kaliforniya Eyaleti’nde de cinsel suç failinin tescil ve teşhirine yönelik bir kanun çıkarılmış ve Kaliforniya Adalet Bakanlığı’na bağlı olarak cinsel suçluları izleme programı kurulmuştur. Söz konusu programla cinsel suçlular veri tabanlarına aktarılarak, “www.meganslaw.ca.gov” internet sitesi üzerinden faillerin görünürlüğü sağlanmıştır (Kılınç, 2007, s. 1019). Adli sicil kaydı tutulmasına yönelik uygulamalar İngiltere, Avusturalya ve Kanada gibi ülkelerde de bulunmaktadır. Ancak internet üzerinden kamuoyuna açılması söz konusu değildir. Bunun nedeni ifşa etmenin nefret ve intikam gibi düşüncelere yol açabilmesi ayrıca failin damgalanması nedeniyle topluma kazandırılmasını engelleyebilmesidir (Dursun, 2014, s. 237-239).

Cinsel suçlar kapsamında faile/faillere yönelik verilen cezalar, genel itibariyle suçun tekrarının önlenmesini ve ceza adaleti ile failin/faillerin rehabilitasyonunu amaçlamaktadır (Koyuncu, 2011, s. 356; Özbek, 2013, s. 917). Mağdurun mağduriyetini gidermek gibi (onarıcı adalet) telafi edici süreçler göz ardı edilmektedir. Yapılan çalışmalar göstermektedir ki cinsel istismara uğrayan çocuklarda duygusal davranışsal gelişimleri etkilenmekte, pek çok ruhsal hastalıkla karşı karşıya kalmakta hatta istismarın kuşaktan kuşağa aktarılma riski de doğmaktadır (Aktepe, 2009, s. 115).

Araştırmanın Metodolojisi

Bu araştırmanın amacı çocuğun cinsel dokunulmazlığına karşı işlenen suçun failine/faillerine verilen cezalar ile toplumun adalet beklentisi ile ne derece örtüşüp-örtüşmediğini tespit etmektir. Bu kapsamda çalışma şu problemlere cevap aramaktadır.

- Çocuğun cinsel dokunulmazlığına karşı işlenen suçlar kapsamında mahkemelerin almış olduğu kararlar ile toplumun adalet beklentisi karşılanmakta mıdır?
- Toplumun, çocuğun cinsel dokunulmazlığına karşı suç işleyen faile/faillere yönelik vermek istediği asıl ceza nedir?
- Türk Ceza Kanunu’nda yer almayan idam, kastrasyon ve ifşa etme gibi cezaların uygulanmasını toplum ne ölçüde istemektedir?
- Mahkemelerin faile/faillere karşı uyguladığı indirimleri (iyi hal/saygın tutum, suçun itirafı, rıza) toplum nasıl değerlendirmektedir?

Araştırmada veri toplama tekniği olarak “anket formu” kullanılmıştır. Toplumun adalet algısını değerlendirmek amacıyla Yargıtay onayı almış sekiz dava seçilmiş ve mevcut adalet sisteminin vermiş olduğu kararlar, yani biçimsel hukuk süreci ile bireylerin adalet beklentilerinin ne kadar örtüştüğü veya farklılaştığı ortaya koyulmuştur. Davaların seçiminde dikkat edilen hususlar ve araştırmanın sınırlılıkları olarak şunlar belirtilebilir:

- Yargıtay onayı almış davalar seçilmiştir.*
- Uzun süre kamuoyunun gündeminde yer alan davalar seçilmiştir. Böylelikle katılımcıların vakayla ilgili duygu ve düşüncelerini kolaylıkla dile getirebileceği öngörülmüştür.
- Cinsiyet, yaş ve engel durumu gibi değişkenler dikkate alınarak davalar seçilmiştir.
- Rıza, saygın tutum/iyi hal ve suçun itirafı gibi dava sonucuna etkilemiş bir takım durumlar da göz önünde bulundurularak davalar belirlenmiştir.
- Vücuda organ ya da sair bir cisim sokulması, sarkıntılık ve diğer her türlü cinsel davranışı içeren davalar araştırma kapsamına dâhil edilmemiştir.

İlgili davalar, tarafların mahremiyetini korumak amacıyla yeniden kurgulanmıştır. Olay katılımcıya tasvir edilmiş, mahkemenin kararı belirtildikten sonra “Karar verme yetkiniz olsaydı, bu davayla ilgili nasıl bir ceza verirdiniz?” şeklinde soru yöneltilerek cevap vermesi istenmiştir. Araştırmada “tabakalı, basit tesadüfi örnekleme” metodu kullanılmıştır. Antalya İlinin sosyo-ekonomik düzey bakımından farklılık gösteren 3 mahallesi (Fener, Meydankavağı ve Güvenlik Mahalleleri) bu kapsamda seçilmiş, %95 güven aralığı %5 hata payına göre örneklem sayısı hesaplanmıştır. Daha sonra her mahalledeki kişi sayısına göre yüzdelik dağılımlar yapılmıştır. Anketlerin tamamı yüz yüze -araştırmacıların soruları deneye okuması ile- gerçekleştirilmiştir. Buna rağmen eksik ya da hatalı olan anketler tespit edilmiş neticede toplam 381 kişiye anket formu uygulanmıştır. Anket tekniği ile toplanan verilerin çözümlenmesinde SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) adlı program kullanılmıştır. Verilerin derlenmesi, işlenmesi, kontrol edilmesi ve analizi sırasıyla gerçekleştirilmiştir. Verilerin analizinde, yüzde ve frekans dağılımı ile ki-kare test teknikleri kullanılmıştır.

Araştırmanın Bulguları

Örneklem grubunun “olgusal kimlikleri” ile ilgili betimsel/tanımlayıcı bilgiler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 1: Örneklem Grubunun Sosyo-Demografik Özellikleri

	n	%		n	%	
Kadın	182	47,8		Yok	229	60,1
Erkek	199	52,2		Var	152	39,9
Toplam	381	100,0		Toplam	381	100,0
Örneklem Grubunun Eğitim Durumu			Örneklem Grubunun Gelir Düzeyi			
İlkokul	48	12,6	Düşük	92	24,1	
Lise	125	32,8	Orta	239	62,7	
Üniversite	208	54,6	Yüksek	50	13,1	
Toplam	381	100,0	Toplam	381	100,0	
Örneklem Grubunun Yaş Dağılımı			Örneklem Grubunun Medeni Durumu			
18-25 Yaş	153	40,2	Evli	92	24,1	
26-55 Yaş	188	49,3	Bekâr	239	62,7	

* Dava-1: 2014 (Erzurum 1. Ağır Ceza Mahkemesi); Dava-2: 2013 (Diyarbakır 2. Ağır Ceza Mahkemesi); Dava-3: 2007 (Tekirdağ 1. Ağır Ceza Mahkemesi); Dava-4: 2013 (Pendik 4. Asliye Ceza Mahkemesi); Dava-5: 2011 (İzmir Ağır Ceza Mahkemesi) Dava-6: 2015 (Bingöl Ağır Ceza Mahkemesi); Dava-7: 2012 (İzmir 5. Ağır Ceza Mahkemesi); Dava-8: 2014 (Erzurum 2. Ağır Ceza Mahkemesi)

56 Üstü	40	10,5		Boşanmış	25	6,6
Toplam	381	100,0		Toplam	381	100,0

Örneklem grubunun sosyo-demografik özelliklerine bakıldığında, kadın (%47,8) ve erkek (%52,2) katılımcıların neredeyse eşit düzeyde olduğu görülmektedir. Görüşülenlerin %54,6'sının eğitim durumu lisans, %62,7'si bekâr ve %62,7'si orta düzey gelire sahiptir. Örneklem grubumuzun %39,9'unun ise bir veya birden fazla çocuğu olduğu görülmektedir. Son olarak katılımcılar gençlerden ve orta yaş kişilerden oluşmaktadır. Anket formunda yer alan vakalar birebir araştırmacı tarafından katılımcıya okunmuş olsa da anlaşılma gibi durumlar söz konusu olmuştur. Ayrıca formda yer alan vakaların insanlık onuruna yakışmayan ve toplumsal vicdanı yaralayan görünüşleri, katılımcıları rahatsız etmiş ve cevap vermek istememişlerdir. Bu nedenle örneklem grubundaki dağılım genel itibariyle eğitilmiş, bekâr, genç ve orta yaş kişilerden oluşmuştur.

Dava-1: U.G. yolda karşılaştığı 15 yaşındaki kız çocuğunu zorla evine götürdü. Alıkoymaya kızını bir süre sonra serbest bıraktı. Kızın ailesinin şikâyeti üzerine U.G. yakalandı, çocuğa yönelik herhangi bir eylemde bulunmadığı için serbest bırakıldı. Serbest bırakılmasından 2 ay sonra arabasını durdurup onu eve götürmesini rica eden 9 yaşındaki M.E.'yi arabasına alıp arka koltukta tecavüz etti. Olay sonrasında başına gelenleri ailesine anlatacağını söyleyen M.E.'yi ipe boğmak suretiyle öldürdü.

Karar-1: Sanık müebbet hapis cezasına çarptırılmıştır.

Tablo 2: Cinsel İstismar ve Cinayet

	n	%
Hapis	5	1,3
Müebbet Hapis	136	35,7
Kastrasyon	75	19,7
İdam	156	40,9
Diğer	5	1,3
Cevapsız	4	1,0
Toplam	381	100,0

Çocuğun cinsel dokunulmazlığına karşı işlenen suçlar kapsamında ele alınıp örneklem grubuna yöneltilen ilk dava örneğinde, cinsel istismar ve mağdurun katli vakası değerlendirmeye sunulmuştur. Buna göre örneklem grubunun %40,9'u idam, %35,7'si müebbet hapis, %19,7'si ise kastrasyon cezalarını hüküm olarak vermiştir. Buna göre katılımcıların yaklaşık üçte biri mahkemenin vermiş olduğu kararı onaylamaktadır. Ancak burada belirtilmesi gereken önemli bir nokta, mahkemenin vermiş olduğu nihai kararı doğru bulan katılımcılar, failin ilk alıkoyma suçunu işlediğinde cezasız kalmasının doğru olmadığını eğer alıkoyma suçuna caydırıcı bir ceza verilseydi ikinci olayın yaşanmasının önüne geçilebileceğini ifade etmiştir. Diğer yandan müebbet hapis cezasına hükmeden kişilerden bazıları bunu idam cezasından daha ağır bir karar olacağını düşündüğü için bu cezayı verdiğini ifade etmiştir. Hatta ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasının daha uygun bir ceza olacağını, idam cezasıyla aslında o kişinin ödüllendirileceğine dair düşünceler de belirtilmiştir. Dolayısıyla örneklem grubunun adalet beklentisinin mevcut adalet sistemiyle örtüşmediği ifade edilebilir.

Dava-2: 22 yaşındaki şahıs (erkek) komşusunun 14 yaşındaki kızını gezmeye götürmek için evinden aldı. Gittikleri ormanlık alanda kızın başına taş ile vurmaya teşebbüs etti. Kızın hamile kalması üzerine olay ortaya çıktı ve aile kızlarına tecavüz eden şahıs hakkında dava açtı.

Karar-2: Sanığın duruşmadaki “saygın tutumunu” dikkate alan mahkeme indirim yaparak faili 11 yıl 8 ay hapis cezası ile cezalandırmıştır.

Tablo 3: Cinsel İstismar ve Saygın Tutum

	n	%
Hapis	9	2,4
Müebbet Hapis	157	41,2
Kastrasyon	78	20,5
İdam	127	33,3
Diğer	3	,8
Cevapsız	7	1,8
Toplam	381	100,0

Çocuğa karşı işlenen cinsel suçlar kapsamında ele alınıp örneklem grubuna yöneltilen ikinci dava örneğinde bu kez cinsel istismar ve saygın tutum vakası değerlendirmeye sunulmuştur. Buna göre örneklem grubunun %41,2’si müebbet hapis, %33,3’ü idam, %20,5’si ise kastrasyon cezalarını hüküm olarak vermiştir. Görüldüğü gibi katılımcıların adalet beklentisi, mevcut adalet sisteminin vermiş olduğu kararlar uyuşmamaktadır. Örneklem grubunun sadece %2,4’ü mahkemenin vermiş olduğu bu kararı onaylamaktadır. Katılımcıların neredeyse tamamı cinsel suç faillerine uygulanan “saygın tutum” indirimini reddetmektedir.

Dava-3: 5 yaşındaki çocuğu (erkek çocuğu) “*Sana şeker vereceğim*” diyerek kandıran 85 yaşındaki tecavüz zanlısı komşuların çocuğu evden çıkarken görüp ihbar etmesi üzerine yakalandı.

Karar-3: 85 yaşındaki sanık “*çocuğun cinsel istismarı*” suçundan 7 yıl hapis cezasına çarptırılmıştır.

Tablo 4: Erkek Çocuğa Cinsel İstismar

	n	%
Hapis	20	5,2
Müebbet Hapis	145	38,1
Kastrasyon	67	17,6
İdam	111	29,1
Diğer	28	7,3
Cevapsız	10	2,6
Toplam	381	100,0

Çocuğun cinsel dokunulmazlığına karşı işlenen suçlar kapsamında ele alınıp örneklem grubuna yöneltilen üçüncü dava örneğinde, erkek çocuğuna karşı gerçekleşmiş cinsel istismar vakası değerlendirmeye sunulmuştur. Buna göre örneklem grubumuzun %38,1’i müebbet hapis, %29,1’i idam, %17,6’sı ise kastrasyon cezalarını hüküm olarak vermiştir. Görüldüğü üzere örneklem grubumuzun adalet beklentisi, mevcut adalet sisteminin vermiş olduğu kararlar uyuşmamaktadır. Örneklem grubunun sadece %5,2’si mahkemenin vermiş olduğu bu kararı onaylamaktadır. Failin yaşının 85 olması ve 7 yıl daha yaşamayacağı düşünüldüğü için verilen ceza yeterli görülmüştür. Dikkati çeken bir diğer sonuç, katılımcıların %7,3’ünün farklı görüşleri olduğudur. Failin yaşı ve erkek çocuğa karşı işlenen bir suç olduğu için örneklem grubunda yer alan kişilerin hem kastrasyon hem de idam ya da hem kastrasyon hem de denetimli serbestlik cezalarının daha uygun olduğunu belirtmişlerdir. Bu davada da görüldüğü üzere özellikle yaş olarak küçük olan çocukların ya da zihinsel engelli çocukların böyle bir cinsel istismara uğramaları durumunda maruz kaldıkları olayı algılamaları ve bunu birilerine anlatmaları oldukça zordur. Çünkü kurbanın yaşına bağlı olarak psiko-seksüel ve zihinsel gelişimi açısından yaşanan şeyi cinsel istismar olarak kavraması ya da başına gelenin olmaması gereken/kötü bir şey olduğunu düşünmesi yerine bunu bir oyun olarak algılaması daha olasıdır (Keser, 2011, s. 55). Bu sebeple özellikle yaş olarak küçük olan çocuklarda veya

Tablo 5: Cinsel İstismar (Taciz) ve Rıza

	n	%
Hapis	86	22,6
Müebbet Hapis	109	28,6
Kastrasyon	77	20,2
İdam	70	18,4
Diğer	30	7,9
Cevapsız	9	2,4
Toplam	381	100,0

zihinsel engelli çocuklarda yaşanan istismarın ortaya çıkması daha çok bir başka kişinin olaya tanıklık etmesi, istismara uğrayan çocuğun bundan acı duyması ve bir başkasına söylemesi ya da mağdur çocuğun bedeninde oluşan yaraların fark edilmesi şeklinde ortaya çıkmaktadır.

Dava-4: 16 yaşındaki voleybol oyuncusu (kız çocuğu), 50 yaşındaki antrenörünün idman sonrası masaj yapma isteğinde ısrarcı davranmasından dolayı kabul etmek zorunda kaldı. Bir süre sonra masaj cinsel dokunuşlara dönüştü. Antrenörün daha fazla zarar verebileceği korkusundan ses çıkartamayan sporcu olay sonrasında karakola gidip şikâyetle bulundu.

Karar-4: Mağdurun “*eylemlere ses çıkartmaması, direniş göstermemesi*” sebebiyle 6 yıl süren dava beraat kararı ile sonuçlanmıştır.

Çocuğa karşı işlenen cinsel suçlar kapsamında ele alınıp, örneklem grubuna yöneltilen dördüncü dava örneğinde, cinsel istismar ve rıza vakası değerlendirmeye sunulmuştur. Buna göre örneklem grubumuzun %28,6’sı müebbet hapis, %22,6’sı hapis, %20,2’si kastrasyon,

%18,4’ü ise idam cezalarını hüküm olarak vermiştir. Görüldüğü üzere örneklem grubumuzun adalet beklentisi, mevcut adalet sisteminin vermiş olduğu kararlar uyuşmamaktadır. Örneklem grubumuza göre 16 yaşındaki bir çocuğun karşılaşmış olduğu

Tablo 6: Cinsel İstismar ve Evlendirme

	n	%
Hapis	26	6,8
Müebbet Hapis	132	34,6
Kastrasyon	81	21,3
İdam	125	32,8
Diğer	3	,8
Cevapsız	14	3,7
Toplam	381	100,0

muamele karşısında korkmuş olması ve bu sebepten dolayı ses çıkartmamış olması ihtimalinin mahkemece olaya rıza göstermiş olması şeklinde kabul edilmesi doğru bir karar değildir. Yine katılımcıların belirtmiş olduğu üzere 16 yaşında bir çocuk söz konusu olduğunda rızanın olması kişinin gerçekleştirmiş olduğu davranışı meşru kılmamaktadır. Ayrıca bu dava diğer davalardan farklı olarak eylemde cinsel birlikteliğin gerçekleşmemiş olması (penetrasyonun olmaması), mevcut davalar içinde idam isteminin en düşük olmasına neden olmuştur.

Dava-5: 15 yaşındaki S.F. bir evde 4 kişinin tecavüzüne uğradı. Genç kız hamile kalınca ailesi S.F.’yi tecavüzcülerinden biri olan İ.B. ile evlendirdi. Bu olay 8 aylık hamile olan S.F.’nin eşi tarafından feci şekilde dövülüp hastanelik olması ile ortaya çıktı.

Karar-5: Olay sonrasında ifadesi alınan İ.B. serbest bırakılmıştır.

Çocuğun cinsel dokunulmazlığına karşı işlenen suçlar kapsamında ele alınıp örneklem grubuna yöneltilen beşinci dava örneğinde, toplu cinsel istismar ve evlendirme vakası

değerlendirmeye sunulmuştur. Buna göre örneklem grubumuzun %34,6'sı müebbet hapis, %32,8'i idam, %21,3'ü ise kastrasyon cezalarını hüküm olarak vermiştir. Görüldüğü üzere katılımcıların adalet beklentisi, mevcut adalet sisteminin vermiş olduğu kararlar uyuşmamaktadır. Örneklem grubuna göre mağdurun “zorla faillerinden biri ile evlendirilmesi” kabul edilebilir bir durum değildir. Ayrıca söz konusu olayın failleri kadar olayı örtbas etmeye çalışan ve tecavüzü gerçekleştiren faillerden biri ile evlenmesine izin veren ailenin de cezalandırılması gerektiği ifade edilmiştir. Namus algısına ek olarak toplumsal baskı ve dışlanmadan korkan ailenin böyle bir karar vermesi değer yargılarımızın da sorgulanması gerektiğini ortaya koymaktadır.

Dava-6: 15 yaşındaki M.K. 3 yıl boyunca 7 kişinin cinsel istismarına uğramıştır, hamile kalması ile bu durum ortaya çıkmıştır. Mahkeme heyeti, M.K.'nın zarara uğramasına rağmen tecavüzü kimseye söylemediğini, bunun da ‘ilişkide rıza olduğu’ anlamına geldiğini öne sürdürmüştür.

Karar-6: Bebeğin biyolojik babası olan O.P. mahkemedeki iyi hal ve hareketlerinden dolayı 14 yıl ceza alırken diğer 6 kişi ise davadan beraat etmiştir.

Tablo 7: Toplu Cinsel İstismar ve İyi Hal

	n	%
Hapis	34	8,9
Müebbet Hapis	131	34,4
Kastrasyon	69	18,1
İdam	128	33,6
Diğer	6	1,6
Cevapsız	13	3,4
Toplam	381	100,0

Çocuğa karşı işlenen cinsel suçlar kapsamında ele alınıp örneklem grubuna yöneltilen altıncı dava örneğinde; toplu cinsel istismar, rıza ve iyi hal vakası değerlendirmeye sunulmuştur. Buna göre örneklem grubumuzun %34,4'ü müebbet hapis, %33,6'sı idam, %18,1'i kastrasyon, %8,9'u ise hapis cezalarını hüküm olarak vermiştir. Görüldüğü üzere örneklem grubunun adalet beklentisi, mevcut adalet sisteminin vermiş olduğu kararlar uyuşmamaktadır. Katılımcılara göre 7 kişinin cinsel istismarına uğrayan bir kişinin rızasının olması mümkün değildir. Diğer yandan bebeğin biyolojik babasına verilen cezanın gerekçesinde yer alan “iyi hal” indirimi ve diğer faillerin serbest bırakılması kabul edilebilir bir ceza değildir.

Dava-7: Evli çift 16 yaşındaki %50 zihinsel engelli R.Ş.'yi (erkek çocuğu) kaçırap kullanılmayan bir depoya götürdü. Zihinsel engelli çocuk ile birlikte olan D.U.'yu kocası seyretti.

Karar-7: Çifte, “çocuğun nitelikli cinsel istismarı, hayasızca hareketlerde bulunma” suçlarından 10'ar yıl hapis cezası verilmiştir.

Tablo 8: Engelli Cinsel İstismarı

	n	%
Hapis	29	7,6
Müebbet Hapis	139	36,5
Kastrasyon	50	13,1
İdam	130	34,1
Diğer	23	6,0
Cevapsız	10	2,6
Toplam	381	100,0

Çocuğa karşı işlenen cinsel suçlar kapsamında ele alınıp örneklem grubumuza yöneltilen yedinci dava örneğinde, engelli cinsel istismar vakası değerlendirmeye sunulmuştur. Buna göre örneklem grubumuzun %36,5'i müebbet hapis, %34,1'i idam, %13,1'i kastrasyon cezalarını hüküm olarak vermiştir. Görüldüğü üzere katılımcıların sadece %7,6'sı verilen hapis cezasının yeterli olduğunu düşünmektedir. Kastrasyon cezasının diğer davalara göre düşük olmasının nedeni failin kadın olmasıdır. Kadına uygulanan kastrasyon cezasının toplumca anlamlı görülmemesi kadar kadın bireye kastrasyon cezasının uygulanabileceğinin bilinmemesinden dolayı da bu oran düşük çıkmıştır. Söz konusu davanın içeriği diğer ele alınan davalardan farklı ancak görüldüğü üzere örneklem grubunun vermiş oldukları hükümler değişmemektedir. Yaşı ya da zihinsel gelişim düzeyi itibarıyla tam olgunlaşmamış çocuklarda cinsel istismar olaylarına daha sık rastlanmaktadır. Bunun en büyük sebeplerinden birisi de bu çocukların cinsel açıdan olgunlaşmamış olmaları ve yine yaş ve zekâ gelişimi itibarıyla cinselliğe ilişkin bilgi ve kendilerine uygulanan eylemlerin ne olduğuna dair bir kavrayışlarının olmamasıdır (Keser, 2011, s. 53).

Dava-8: Parkta gezerken karşılaştığı 17 yaşındaki zihinsel engelli çocuğa tecavüz eden 43 yaşındaki H.L., hastane yetkililerinin zihinsel engelli çocuğun rehabilitasyon hizmeti aldığı hastaneden kaçtığını fark etmeleri üzerine yakalandı.

Karar-8: Fail “algılama yeteneği gelişmemiş olan mağdur çocuğa karşı cinsel istismar” suçundan önce 8 yıl hapis cezasına çarptırılmış ancak “suçunu itiraf etmesi” sebebiyle cezası 6 yıl 8 aya indirilmiştir.

Tablo 9: Engelli Cinsel İstismarı ve İtiraf

	n	%
Hapis	32	8,4
Müebbet Hapis	133	34,9
Kastrasyon	62	16,3
İdam	122	32,0
Diğer	9	2,4
Cevapsız	23	6,0
Toplam	381	100,0

Çocuğun cinsel dokunulmazlığına karşı işlenen suçlar kapsamında ele alınıp örneklem grubuna yöneltilen sekizinci dava örneğinde, engelli cinsel istismarı ve itiraf vakası değerlendirmeye sunulmuştur. Buna göre örneklem grubumuzun %34,9'u müebbet hapis, %32'si idam, %16,3'ü kastrasyon cezalarını hüküm olarak vermiştir. Örneklem grubunun %8,4'ü ise verilen hapis cezasını onaylamaktadır. Katılımcılara göre failin suçunu itiraf etmesi cezai yaptırımın azaltılması noktasında geçerli bir sebep değildir. Cezai indirimin uygulandığı bütün davalar ve katılımcıların verilen karara ilişkin yaklaşımları birlikte değerlendirildiğinde işlenen suç bir cinsel istismar suçu olduğundan iyi hal/saygın tutum, suçun itiraf edilmesi gibi etkin pişmanlık indirimlerinin katılımcılar tarafından onaylanmadığı

görülmektedir. Dava 7 ve 8 bir arada değerlendirildiğinde her iki olayda da verilen cezaların birbirine neredeyse denk olması bu durumu kanıtlar niteliktedir.

Konuyla ilgili çalışmalar göstermektedir ki cinsel suç failleri, kendilerini ifade etmekte güçlük çeken özellikle zihinsel engelli çocuklara karşı cinsel istismarda bulunmaktadır. Toplumun engeli bulunan bireye karşı olan mesafesi, onları tanıma ve anlama noktasında bir çaba içine girmemesi bu çocukları dezavantajlı bir konuma yerleştirmektedir. Özellikle zihinsel engelli çocukların anne ve/veya babaları tarafından daha fazla istismara uğramaları bu durumun tipik bir göstergesidir (Öner ve Sucuoğlu, 1994; Doğru, 2006).

Çocuğun cinsel dokunulmazlığına karşı işlenen suçlar kapsamında ele alınan sekiz dava örneğinde görülmektedir ki örneklem grubunun adalet beklentisi, mevcut adalet sisteminin vermiş olduğu kararlarla örtüşmemektedir. Örneklem grubunda yer alan bireylerin, mağdurun erkek ya da kız çocuğu olmasına, engelli bir birey olmasına, toplu ya da bireysel bir eylem olmasına bağlı olarak ceza vermedikleri de görülmektedir. Çünkü bu olaylara karşı katılımcıların vermiş oldukları cezalar arasında sadece derece farkı vardır. Diğer yandan değişmeyen gerçeklik ise “rıza”, “itiraf” ya da “saygın tutum/iyi hal” gibi gerekçelere bağlı olarak faile verilen cezaların azaltılmasına kesinlikle karşı çıkılmasıdır.

Çocuğa karşı işlenen cinsel suçlar kapsamında katılımcılara Megan Kanunu açıklanarak, “Cinsel suç faillerinin sicil bilgileri kamuoyuna açıklanmalı mıdır?” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların %96,4’ü faillerin ifşa edilmesi hususunda görüş bildirmişlerdir. Örneklem grubumuzun %3,6’sı faillerin bu şekilde ifşa edilmesinin olayla ilişkisi olmayan aile fertlerinin ve yakınlarının da cezalandırılmasına, toplum dışına itilmesine bir diğer ifadeyle damgalanmasına neden olacağını düşündükleri için “hayır” cevabını vermişlerdir.

Tablo 10: Verilen Cezaların Amacı

	n	%
Tekrar Etmesini Önlemek	210	55,1
Mağdurun Öcünü almak	52	13,6
Sosyal Düzen Tamiri	70	18,4
Rehabilitasyon	21	5,5
Diğer	28	7,3
Toplam	381	100,0

Örneklem grubuna, söz konusu davaların faillerine vermiş oldukları cezaları verme amaçları da sorulmuştur. Buna göre katılımcıların %55,1’i “tekrar etmesini önlemek” amacıyla söz konusu cezaları vermiş olduklarını belirtmiştir. “Sosyal düzen tamiri” diyenlerin oranı %18,4, “mağdurun öcünü alması” %13,6, “rehabilitasyon” ise %5,5’dir.

Müebbet hapis ya da idam cezalarının bütün davalarda %70 ve üzerinde çıkmasının nedeni katılımcıların verilen cezaların “emsal teşkil etmesi”, “ibretlik olması” ya da “caydırıcı” bir nitelikte olmasını istemesinden kaynaklanmaktadır. Böylelikle katılımcılara göre hem suçun “tekrar etmesini önlemek” hem de “sosyal düzenin tamirini” sağlamak mümkün hale gelecektir.

Çalışma kapsamında örneklem grubunun “olgusal kimlikliklerine” yani cinsiyet, yaş, eğitim, medeni hal, gelir ve çocuk sahibi olup olmadığına bağlı olarak verilen cezaların farklılaşıp-farklılaşmadığı da değerlendirilmiştir. Ki-kare testi sonuçlarına göre vakalarda verilen cezalar ile sosyo-demografik değişkenler arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Bir başka ifadeyle cinsiyete, yaşa, eğitime, gelire, medeni duruma ve çocuk sayısına bağlı olmaksızın verilen cezalar farklılaşmamaktadır. Ancak ki-kare testi sonuçlarına göre “Dava-7: Engelli Cinsel İstismarı” ile sosyo-demografik özellikler arasında anlamlı farklılıklar vardır: cinsiyet $\chi^2:15.442$ $p<0,004$; yaş $\chi^2: 10.732$ $p<0,217$; eğitim $\chi^2: 11.945$

$p < 0,154$; medeni durum x^2 : 15.759 $p < 0,046$; çocuk sahibi olma x^2 : 8.348 $p < 0,080$; gelir durumu x^2 : 9.197 $p < 0,326$.

Örneklem grubundaki kadınların erkeklere göre kastrasyon cezasını isteme oranı, erkeklerin ise kadınlara göre müebbet hapis cezasını isteme oranı daha yüksektir. 18-25 yaş arası ve 56 yaş üstü katılımcıların 26-55 yaş arası katılımcılara göre müebbet hapis cezasını isteme oranı, 26-55 yaş arası katılımcıların ise 18-25 yaş arası ve 56 yaş üstü katılımcılara göre idam isteme oranı daha yüksektir. Benzer bir korelasyon ilköğretim mezunları, bekar kişiler ve çocuk sahibi olmayan bireylerin müebbet hapis cezasını isteme oranları ile ortaöğretim ve yükseköğretim mezunları, evli ve boşanmış kişiler ve çocuk sahibi olan bireylerin idam cezasını isteme oranlarına göre de belirtilebilir. Son olarak gelir seviyesi yükseldikçe kastrasyon cezasını isteme oranı da artmaktadır.

Sonuç ve Öneriler

Ceza, toplumsal düzenin işleyişine karşı gerçekleşen eyleme yönelik yaptırımdır. Söz konusu yaptırımın uygunluğu bir hak meselesidir. Diğer bir deyişle hak, adaletin ve hukukun gerektirdiğini kişiye verebilmektedir. Bu nedenle hukuk ve adalet herkes için bağlayıcı “genel ve nesnel” bir niteliğe sahiptir. Ancak toplumsal değişme örüntüleri hukuk ve adaletin statik görüntüsünü tersine çevirmektedir. Zamanla aşınan sınırlar hak edenin hakkını verebilme noktasında sistemin sorgulanmasını da mümkün kılmaktadır. Bu noktada toplumun algılarını/beklentilerini de tespit etmek, hukukun ve adaletin “özel ve öznel” bir değerlendirmesini yapmak böylelikle de norm ve reel arasındaki mesafeyi belirlemek de gerekmektedir. Araştırma kapsamında hukuk ve adalet toplumsal bir form olarak ele alınmış ve bu form çocuk cinsel istismarı üzerinden değerlendirilmeye tabii tutulmuştur. Buna göre örneklem grubumuz dâhilinde mevcut adalet sisteminin vermiş olduğu kararlar (norm) ile toplumun adalet beklentisinin (reel) karşılanmadığı/örtüşmediği tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra çalışma kapsamında şu sonuçlara da ulaşılmıştır:

Çocuk cinsel istismarına yönelik suçlar kapsamında Türk Ceza Kanunu’nda yer almayan idam, kastrasyon, ifşa etme gibi cezalar, katılımcılar tarafından talep edilmektedir. Kamuoyunda özellikle terör ve cinsel istismar failine/faillerine yönelik olarak idam cezasının yeniden getirilmesi hususunda bir tartışma bulunmaktadır. Bilindiği üzere Türkiye’de idam cezası, Avrupa Birliği ile katılım müzakereleri çerçevesinde Kopenhag Kriterleri’ne uyum noktasında yapılan düzenlemeler neticesinde kaldırılmıştır. Dolayısıyla idam cezasının tekrar yasalaşması mevcut yapısal şartlar altında mümkün görünmemektedir. Diğer yandan cinsel suç failine/faillerine yönelik olarak kastrasyon ceza türü, çeşitli ülkelerde ve özellikle bazı Avrupa Birliği üye ülkelerinde (Danimarka, İsveç, Finlandiya, Litvanya, Çek Cumhuriyeti gibi) fiilen uygulanmaktadır. Söz konusu ceza türünün korkutma, önleme ve caydırma fonksiyonlarının bulunması ve uygulanabilirliğinin yapılacak düzenlemelerle mümkün olmasından dolayı ülke gerçeklerine uygun bir ceza türü olduğu görülmektedir. İfşa etme hususunda yapılacak bir yasal düzenleme ise linç kültürünü etkinleştirebilir, namus cinayetlerini ve kan davalarını artırabilir ayrıca failin damgalanmasına neden olarak failin topluma kazandırılma sürecini engelleyebilir. Bu sebeple failin/faillerin ifşa edilmesi yerine “izlenmesinin” toplumsal gerçeklerimizle bağdaştırılabilir bir yönü bulunmaktadır.

Cinsel suç failine/faillerine uygulanan cezai indirimler (rıza, iyi hal/saygın tutum, itiraf) katılımcılar tarafından kabul görmemektedir. “Karar verilirken veya hukuk kararları uygulanırken, karar vericilerin ister istemez kendi öznel değer yargıları da karar üzerinde etkili olabilmektedir.” Ancak çocuk cinsel istismar vakaları kapsamında, örneğin “rıza” gibi bir değerlendirmenin yapılabilmesi öznel bir değerlendirmenin sınırlarını aşmaktadır. Keza çocuğa karşı cinsel bir istismarda bulunmuş olan failin/faillerin iyi hallerini ya da saygın tutumlarını dikkate alan, suçun itiraf edilmesini esas alan bir yargılama süreci toplumun adalet

algısını sarsabilmektedir. Cinsel istismar vakalarının toplumsal vicdanı yaralayan hassas bir yönünün olması ayrıca kitle iletişim araçlarının etkinliği ile birlikte toplumsal farkındalığın ve tepkiselliğin de bu konu üzerinde artmasına, uygulanan cezai indirimlerin de tartışılmasına neden olmaktadır.

Katılımcıların faile/faillere vermiş oldukları cezalar sosyo-demografik değişkenlere (cinsiyete, yaşa, medeni duruma, eğitim düzeyine, gelir durumuna, çocuk sayısına) göre farklılaşmamaktadır. Bu durum bize çocuk cinsel istismarı hususunda toplumsal bir uzlaşımın var olduğunu göstermektedir. Bu noktada ortak kaygılar ortak beklentileri, söz konusu beklentiler ise ortak talepleri doğurmaktadır. Zarar görmüş, yıpranmış adalet mekanizmasının yeniden inşası için toplumsal beklentileri dikkate alan bir ceza kanununun tesis edilmesi gerekmektedir.

Çocuk cinsel istismarı kapsamında, katılımcıların, faile/faillere yönelik uygulamak istedikleri cezaları, genel itibarıyla suçun tekrar etmesini önlemek ve faili/failleri rehabilite etmek amacıyla verdikleri görülmektedir. Diğer bir deyişle beklenen adalet “ceza adaleti”dir. Oysa Türkiye’de gerçekleştirilen çalışmalarda, cinsel istismara uğramış çocukların; travma sonrası stres bozukluğu, anksiyete, duygu durum bozuklukları gibi psikiyatrik tanımlar gösterdikleri belirlenmiştir (Göker vd., 2010; Vural vd., 2013; Dönmez vd., 2014). Daha açık bir şekilde ifade etmek gerekirse, cinsel istismar sonucunda zedelenmiş cinsellik, acizlik, ihanet duygusu, bilişsel ve duygusal sistemlerde değişiklik, kendilik algısı- kimliğine dair değişiklik, dünya görüşünün değişmesi gibi birçok psiko-sosyal sorunlar ortaya çıkmaktadır (Küçükkaraca ve Albayrak; 2016, s. 91). Ayrıca madde bağımlılığı, intihar gibi sorunların yanı sıra sosyal örüntülerini sürdürememe, kendini ifade edememe, damgalanma gibi sosyal adaptasyon noktasında da cinsel istismara uğramış çocukların çeşitli problemler yaşadığı gözlenmektedir. Dolayısıyla mağdurun mağduriyetini giderme hususunda ceza adaleti kadar önemli olan bir diğer husus da onarıcı bir adaletin tesis edilmesidir. Bu hususta hukukçulara, adli tıp uzmanlarına, psikiyatriklere, pediatriklere, pedagoğlara, psikoloğlara, sosyal hizmet uzmanlarına, sosyoloğlara ve rehber öğretmenlere önemli görevler düşmektedir. Cinsel istismar olgusuna yönelik olarak ortak çalışmaların yürütülmesi, alan uzmanlarının kendilerini bilgi ve beceri açısından geliştirmesi profesyonel bir sorumluluktur (Z-Page, 2004, s. 111).

Katılımcıların çocuğa karşı işlenen cinsel suçlar hakkında yeterli bilgi düzeyleri olmadığı tespit edilmiştir. Saha çalışması kapsamında veriler toplanırken katılımcıların çocuk cinsel istismarına yönelik farkındalık düzeylerinin düşük olduğu gözlenmiştir. Erişkinlerin çocuk istismarı ve ihmali ile ilgili bilgi düzeyinin belirlenmesi doğrultusunda 425 kişiyle gerçekleştirilen bir çalışmada, eğitim düzeyinin çocuk ihmal ve istismarı anlamada önemli bir etken olduğu saptanmıştır (Koçak ve Büyükgönenç, 2011). İlgili literatürde çocuk istismarı ve ihmali önleme, koruma, bilgilendirme vs. konularında yapılacak eylemler, stratejiler ve pratikler tartışılmaktadır. Söz konusu programlar şu şekildedir:

Aile temelli programlar: Çocuk cinsel istismarı ve ihmali hususunda gerçekleştirilen çalışmalar, çocukların cinsel taciz ve kendini koruma becerileri konusunda çok az bilgiye sahip olduklarını ve çoğu zaman cinsel dokunuşu kabul edilebilir bulduklarını ortaya koymaktadır. Bu noktada ebeveyn destekli eğitim programları; çocukların beden güvenliklerini nasıl koruyacaklarının öğretilmesi, sağlıklı cinsellik hakkında ebeveynlerin çocuklarıyla konuşmalarını amaçlamaktadır. Söz konusu program, ebeveyn-çocuk ilişkisinin zorbalığa dönüşmemesi için çocuğun gelişimsel ve bilişsel düzeyine uygun olarak diyalogların geliştirilmesi gerekliliğinin altını çizmektedir (Kenny vd., 2008, s. 36, 37).

Okul temelli program: Eğitim ve eğitim materyalleri ile çocuğun beden farkındalığının geliştirilmesi, çocuğun cinsel istismarın ne olduğunu ve böyle bir durumda ne yapması ve bu bilgiyi kiminle/kimlerle paylaşması gerektiğini bilmesi ayrıca öğretmenin de bu sürece dâhil

olmasını sağlayarak risk altındaki çocukların tespit edilmesi, rehabilitasyon gibi okul destekli programın çeşitli amaçları bulunmaktadır (Ko ve Cosden, 2001).

Toplum temelli program: Çocuk cinsel istismarı ve ihmaline yönelik olarak çocuğun ve ailenin geniş bağlamdaki çevresini (aile, okul, mahalle gibi) ve sosyal ilişkilerini dikkate alan bir yaklaşımdır. Gelişimsel olarak desteklenmiş olan ekolojik yaklaşımlar, koruyucu önlemlerin alınması ve risk faktörlerinin tespiti noktasında çocuğun dünyasının çeşitli alanlarına eş zamanlı olarak temas etmektedir. Bunun nedeni çocuğun cinsel istismara uğramasının aynı zamanda toplumun da suçu olduğuna dair bir görüştür. Dolayısıyla çocuk cinsel istismarı ve ihmalinin önlenmesi için toplumun sosyokültürel ve ekonomik koşullarının da analiz edilmesi gerekmektedir (Cox, 1997, s. 244, 245, 253).

Bu kapsamda cinsel istismar ve ihmaline yönelik olarak eylem oluşmadan alınabilecek önlemler ile eylem oluştuktan sonra yapılabilecek müdahaleler hususunda geliştirilen programların Türkiye’de de dikkate alınması gerekmektedir. Cinsel suçların önlenmesi noktasında ve bireylerin farkındalık düzeylerinin geliştirilmesi amacıyla özellikle eğitim müfredatına “cinsel eğitim” dersinin eklenmesinin ayrıca kurumsal düzeyde cinsel istismara uğramış çocukların davranışsal belirtileri ve tedavi süreçleri gibi konularda eğitim seminerlerinin ya da konferansların uzmanlar tarafından verilmesinin gerekliliği görülmüştür. Toplumda cinselliğe dair var olan değer yargılarının; söz konusu eylemler, stratejiler ve pratikler çerçevesinde sorgulanması gerekmektedir. Cinselliğin ayıp, yasak, konuşulmaması gereken bir olgu olmaktan çıkması ayrıca cinselliğin uygun ve güvenli bir şekilde yaşanması, cinsel istismara uğrayan kişilerin bu durumdan sorumlu tutulmaması ve namusunun kirlendiğine dair oluşan toplumsal algının yıkılması vs. için çeşitli uzmanlıkların bir araya gelip bu hususta ortaklaşa çalışmalar, stratejiler ve politikalar üretmesi gerekmektedir. Bu noktada yapılacak her türlü caydırıcı, korkutucu cezai yaptırım, suçun tekrar etmesini önlemek ve faili/failleri rehabilite etmek amacıyla önemli olduğu kadar diğer yandan da toplumsal bilincin kazandırılması, farkındalığın ve tepkiselliğin artırılması noktasında da önemli bir çaba olacaktır.

Kaynakça

- Akbaba, Z. B. (2009). Kimyasal hadım yönteminin anayasaya uygunluğu. *Barolar Dergisi*, 82(1), 1-28.
- Aktepe, E. (2009). Çocukluk çağı cinsel istismarı. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 2(1), 95-119. doi:10.18863/pgy.336520
- Artuk, M. E. (2015). *Ceza hukuku özel hükümler*. Ankara: Adalet Yayınları.
- Child Abuse. (2016). Erişim tarihi: 10.12.2016 <http://arkofhopeforchildren.org/child-abuse/child-abuse-statistics-info>.
- Child Maltreatment Report (2014). U.S. department of health & human services administration for children and families administration on children. Washington: Youth and Families Children’s Bureau.
- Cox, A. D. (1997). Preventing child abuse: a review of community-based projects 1. *Child Abuse Review*, 6(4), 243-256.
- Çalışkan, Z. & Sağlam, M. (2015). Cinsel istismar mağduru çocuklarla çalışan uzmanların gözünden mağdur çocukların özellikleri. *İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2(4), 6-11.
- Çeçen, A. (1975). Hukuk’ta norm ve adalet. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 1(32), 72-115.
- Çeçen, A. (1993). *Adalet kavramı: adalet kavramının göreliliği üzerine bir deneme*. (2. Baskı). Ankara: Gündoğan Yayınları.
- Demirbaş, T. (2010). *Kriminoloji*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

- Doğru, S. Y. (2006). Zihin engelli çocuklarda cinsel istismar. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(6), 80-91.
- Dönmez, Y. E., Soyly, N., Özcan, Ö. Ö., Yüksel, T., Demir, A. Ç., Bayhan, P. Ç., & Miniksar, D. Y. (2014). Cinsel istismar mağduru çocuk ve ergen olgularımızın sosyodemografik ve klinik özellikleri. *Turgut Özal Tıp Merkezi Dergisi*, 21(1), 44-48. doi:10.7247/jtomc.2013.1170
- Dursun, S. (2004). Megan Kanunu (ABD’nde cinsel suç faillerinin sicile kaydı ve sicil bilgilerinin kamuya açıklanması). *Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi*, 1(8), 233-262.
- Dursun, S. (2014). Özellikle mağduru çocuk olan mükerrer cinsel suç faillerine karşı toplumun korunması bağlamında Megan Kanunu hakkında soru ve cevaplar. *Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi*, 1(2), 235-340.
- Erdoğan, A. T., Tufan, E. T., Karaman, M. T., Atabek, M. T., Koparan, C. T., Özdemir, E. T., & Ankaralı, H. T. (2011). Türkiye’nin dört farklı bölgesinde çocuk ve ergenlere cinsel tacizde bulunan kişilerin karakteristik özellikleri. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 1(12), 55-61.
- Finkelhor, D.(1994). Current information on the scope and nature of child sexual abuse. *The Future of Children*, 4(2), 31-53. doi:10.2307/1602522
- Göker, Z., Aktepe, E., Tural Hesapciođlu, S., & Kandil, S. (2011). Cinsel istismar mağduru olan çocukların başvuru şekilleri, klinik ve sosyodemografik özellikleri. *Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 17(4), 15-21.
- Gören, Z. (2006). Yaşama hakkı ve ölüm cezası, *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(5), 67-97.
- Hafızoğulları, Z. & Özen, M. (2015). *Türk Ceza Hukuku özel hükümler*. Ankara: Us Yayıncılık.
- Kenny, M. C., Capri, V., Ryan, E. E., & Runyon, M. K. (2008). Child sexual abuse: from prevention to self-protection. *Child Abuse Review*, 17(1), 36-54. doi:10.1002/car.1012
- Keser, İ. (2011). *Çocuk cinsel istismarı Diyarbakır örneği*. Ankara: Karahan Kitapevi.
- Kılınç, A. (2007). Mukayeseli hukuk ve hukuk tarihi açısından yaptırım türü olarak teşhir. *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 6(1), 1007-1032.
- Ko, S. F. & Cosden, M. A. (2001). Do elementary school-based child abuse prevention programs work? A high school follow-up, *Psychology in the Schools*, 38(1), 57-66. doi:10.1002/1520-6807
- Koç, F. (2012). Çocuk İstismarı ve ihmali olgularımızın demografik ve klinik özellikleri: ege üniversitesi çocuk koruma birimi’nin bir yıllık deneyimi. *Türk Pediatri Arşivi Dergisi*, 47(1), 119-124. doi:10.4274/tpa.640
- Koçak, C. & Büyükgöneç, L. (2011). Toplumdaki bireylerin çocuk istismarı ve ihmaline yönelik bilgi ve görüşleri. *Hitit Üniversitesi SBED*, 1(1), 89-104.
- Koyuncu, A. (2011). Ceza adaleti usul hukuku ilişkisi ve vicdani kanaat. *Ankara Barosu Dergisi*, 4(11), 353-369.
- Korođlu, M. (2011). İslam ceza hukukunda kısasın infazı. *Ekev Akademi Dergisi*, 48(15), 227-238.
- Küçükkaraca, N. & Albayrak, H. (2016). Çocuğa yönelik cinsel istismar ve hegemonik erkeklik algısı: neden sonuç ilişkisi üzerine bir tartışma. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(4), 85-108.
- Ovayolu, N., Uçan, Ö., & Serindađ, S. (2007). Çocuklarda cinsel istismar ve etkileri. *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 4(2), 13-22.
- Öner, U. & Sucuoğlu, B. (1994). Zihinsel özürü çocukların istismarı. *Psikiyatri, Psikoloji ve Psikofarmakoloji Dergisi*, 2(4), 316-328.
- Özbek, M. S. (2013). *Alternatif uyuşmazlık çözümü*. Ankara: Yetkin Yayınları.

- Özbek, V. Ö. (2015). *Türk Ceza Hukuku özel hükümler*. Ankara: Seçkin Yayınları.
- Özkara, E., Kavaklı, U., Can, İ. Ö., Bacaksız, P., Tepe, İ., & Özbek, V. Ö. (2011). Çocuklara yönelik cinsel istismarın yasal boyutunun Türkiye ve diğer ülkeler ile karşılaştırılması. *Adli Tıp Dergisi*, 1(25), 11-24.
- Scully, D. (2013). *Cinsel şiddeti anlamak; tutuklu tecavüzcü erkekler üzerine bir inceleme*. İstanbul: Metis Yayınları.
- Şahin, F. & Taşar, M. A. (2012). Cinsel istismar ve ensest, *Türk Pediatri Arşivi Dergisi*, 47(1), 159-164.
- T.C. Başbakanlık Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğü. (2004). *Türk Ceza Kanunu*. Erişim tarihi: 05 Eylül 2017
<http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5237.pdf>
- Toroslu, N. (2015). *Ceza hukuku özel kısım*. Ankara: Savaş Yayınevi.
- Türkiye İstatistik Kurumu. (2016). *Adalet İstatistikleri*, Erişim tarihi: 15.12.2016
<https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=98&locale=tr>
- Vural, P., Uçar, H. N., Eray, Ş., Çolpan, M., & Kocael, Ö. (2013). Uludağ Üniversitesi tıp fakültesi hastanesi çocuk psikiyatrisi polikliniğine yönlendirilen adli olguların sosyodemografik ve klinik özelliklerinin değerlendirilmesi. *Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 39(1), 49-53.
- Zara Page, A. (2004). Çocuk cinsel istismarı: cinsel istismara neden olan etkenler ve cinsel istismarın çocuklar üzerindeki etkileri. *Türk Psikoloji Yazıları*, 7(13), 103-113.